

ส่วนได้เสียเป็นพิเศษของผู้ถือหุ้นกับการออกเสียงลงมติในการประชุมใหญ่ผู้ถือหุ้นบริษัท และการมีผลบังคับของสัญญาร่วมทุนในระหว่างผู้ถือหุ้นด้วยกันเอง

แผนกคดีพาณิชย์และเศรษฐกิจในศาลฎีกา

แผนกคดีพาณิชย์และเศรษฐกิจในศาลฎีกา

นางสาวพรเพ็ญ อินทร์ไทยวงศ์*

การเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศไทยทำให้รูปแบบการลงทุนประกอบธุรกิจโดยพึ่งพาเงินทุนสนับสนุนจากต่างประเทศเพิ่มมากขึ้น เมื่อนักลงทุนต่างประเทศเข้าร่วมลงทุนประกอบธุรกิจกับบริษัทใดก็มักทำความตกลงเพิ่มเติมให้นักลงทุนดังกล่าวได้เข้าเป็นผู้ถือหุ้นหรือได้สิทธิในการส่งกรรมการซึ่งเป็นชาวต่างประเทศเข้ามาร่วมรับรู้และมีส่วนร่วมในการจัดการธุรกิจของบริษัทนั้นๆ ในประเทศไทยด้วยการทำสัญญาร่วมทุนกับกลุ่มผู้ถือหุ้นเดิม หรือการตกลงให้ผู้ถือหุ้นต่างชาตินั้นได้เข้ามาเป็นกรรมการบริษัทเสียเองด้วย ซึ่งมักมีปัญหาว่าข้อตกลงตามสัญญาร่วมทุนดังกล่าวจะมีผลบังคับได้เพียงใด

การที่ผู้ถือหุ้นจะเข้าเป็นกรรมการของบริษัทด้วยนั้นต้องผ่านการแต่งตั้งโดยที่ประชุมใหญ่ผู้ถือหุ้น ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๑๕๑ อย่างไรก็ตาม เมื่อมีการออกเสียงลงมติในที่ประชุมใหญ่แล้ว ก็มักเกิดข้อโต้แย้งกันว่า ผู้ถือหุ้นมีสิทธิออกเสียงลงมติดังตนเองเข้ามาเป็นกรรมการบริษัทด้วยได้หรือไม่ ซึ่งกฎหมายหลักที่ใช้พิจารณาสถานะของผู้ถือหุ้นในการออกเสียงลงมติในที่ประชุมใหญ่ผู้ถือหุ้น คือ มาตรา ๑๑๘๕ ที่บัญญัติว่า “ผู้ถือหุ้นคนใดมีส่วนได้เสียเป็นพิเศษในข้ออันใดซึ่งที่ประชุมจะลงมติ ท่านห้ามมิให้ผู้ถือหุ้นคนนั้นออกเสียงลงคะแนนด้วยในข้อนั้น” หากผู้ถือหุ้นมีส่วนได้เสียและเข้าลงมติในเรื่องนั้นแล้ว ย่อมส่งผลให้การประชุมนั้นเป็นการประชุมที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายซึ่งอาจถูกศาลพิพากษาให้เพิกถอนได้

อย่างไรก็ตาม การมีส่วนได้เสียเป็นพิเศษที่ศาลฎีกานำมาใช้พิจารณานั้น ขึ้นอยู่กับข้อเท็จจริงที่ปรากฏในแต่ละคดี หากไม่ทำให้ผู้ถือหุ้นได้เปรียบเกินกว่าสิทธิและหน้าที่ตามกฎหมายโดยปกติแล้ว ย่อมไม่ถือเป็น “ส่วนได้เสียเป็นพิเศษ” เช่น การลงมติให้ตั้งผู้ถือหุ้นนั้นเป็นกรรมการบริษัทเสียเอง ถือเป็นเรื่องปกติของการบริหารจัดการบริษัทซึ่งต้องอยู่ภายใต้การควบคุมหรือครอบงำของที่ประชุมใหญ่ผู้ถือหุ้นตามมาตรา ๑๑๔๔ อยู่แล้ว ผู้ถือหุ้นซึ่งจะเข้าเป็นกรรมการจึงสามารถออกเสียงลงมติในวาระการประชุมเรื่องการตั้งตนเองเป็นกรรมการบริษัทได้ (คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๖๐๓/๒๕๖๔)

* เลขานุการแผนกคดีพาณิชย์และเศรษฐกิจในศาลฎีกา

นอกจากนั้น ในกรณีที่ผู้ถือหุ้นต่างชาติโต้แย้งว่า การประชุมและลงมติไม่เป็นไปตาม
ข้อตกลงร่วมทุนที่ได้ทำกันไว้ ศาลฎีกาวินิจฉัยไว้ในคดีเดียวกันว่า เมื่อไม่มีการนำข้อตกลงดังกล่าวไป
จดทะเบียนเป็นข้อบังคับของบริษัท ก็จะสามารถโต้แย้งกันไม่ได้เช่นเดียวกัน

แผนกคดีพาณิชย์และเศรษฐกิจในศาลฎีกา

แผนกคดีพาณิชย์และเศรษฐกิจในศาลฎีกา

มกราคม ๒๕๖๗

แผนกคดีพาณิชย์และเศรษฐกิจในศาลฎีกา

แผนกคดีพาณิชย์และเศรษฐกิจในศาลฎีกา

แผนกคดีพาณิชย์และเศรษฐกิจในศาลฎีกา

แผนกคดีพาณิชย์และเศรษฐกิจในศาลฎีกา

แผนกคดีพาณิชย์และเศรษฐกิจในศาลฎีกา

แผนกคดีพาณิชย์และเศรษฐกิจในศาลฎีกา

แผนกคดีพาณิชย์และเศรษฐกิจในศาลฎีกา

แผนกคดีพาณิชย์และเศรษฐกิจในศาลฎีกา